

Põllumajandusministri määruse „Põllumajandusministri 12. juuni 2008. a määruse nr 60 „Erisööda kasutusotstarvete ja nende saavutamiseks vajalike kasutusviiside loetelu ning nõuded erisööda märgistamisel avaldatava teabe kohta” muutmise” eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

Sisukokkuvõte

Põllumajandusministri määruse „Põllumajandusministri 12. juuni 2008. a määruse nr 60 „Erisööda kasutusotstarvete ja nende saavutamiseks vajalike kasutusviiside loetelu ning nõuded erisööda märgistamisel avaldatava teabe kohta” muutmise” eelnõu on välja töötatud söödaseaduse § 5 lõike 2 ja § 11 alusel.

Määruse eelnõu väljatöötamine on tingitud vajadusest harmoneerida kõnealune põllumajandusministri määrus direktiivis 2008/38/EÜ, milles koostatakse eritoitmiseks mõeldud söötade kasutusotstarvete nimekiri, tehtud muudatustega. Määruse eelnõus täiendatakse kehtivat määrust erisööda uue kasutusviisiga, milleks on erisööda manustamine boolina. Samuti täpsustatakse erisööda märgistamise nõudeid ning tunnistatakse kehtetuks määruse lisa, kus on sätestatud erisööda kasutusotstarvete ja nende saavutamiseks vajalike kasutusviiside loetelu. Eelnõus nimetatud lisa kehtetuks tunnistamine ja viite esitamine direktiivi 2008/38/EÜ lisa 1 osale B on seotud asjaoluga, et direktiivi 2008/38/EÜ lisa 1 osas B on üheselt sätestatud nii erisööda kasutusotstarve kui ka selle saavutamiseks vajalik kasutusviis. Seega ei ole kõnealuse direktiivi lisa sätete kordamine põllumajandusministri määruses õigusselguse seisukohalt otstarbekas ega vajalik. Kirjeldatud viitamine on kooskõlas ka HÕNTE § 28 lõikega 6, mille kohaselt on lubatud otsesed viited sellistele Euroopa Liidu direktiivi tehnilistele sätetele, mida Eesti peab üksüheselt kohaldama ja mille kordamine eelnõus ei ole õigusselguse seisukohalt otstarbekas ega vajalik.

Määruse eesmärk on viia põllumajandusministri 12. juuni 2008. a määrus nr 60 „Erisööda kasutusotstarvete ja nende saavutamiseks vajalike kasutusviiside loetelu ning nõuded erisööda märgistamisel avaldatava teabe kohta” kooskõlla komisjoni määrusega (EL) nr 5/2014.

Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu on ette valmistanud Põllumajandusministeeriumi toiduohutuse osakonna loomatervise büroo peaspetsialist Eda Ernes (625 6126; eda.ernes@agri.ee). Juriidilise ekspertiisi eelnõule tegi õigusosakonna nõunik Diana Rammul (625 6259; diana.rammul@agri.ee) ja eelnõu toimetab keeleliselt sama osakonna peaspetsialist Laura Ojava (625 6523; laura.ojava@agri.ee).

Märkused

Eelnõu on seotud komisjoni määruse (EL) nr 5/2014, millega muudetakse direktiivi 2008/38/EÜ, milles koostatakse eritoitmiseks mõeldud söötade sihtkasutuse nimekiri (ELT L 2, 07.01.2014, lk 3–9), rakendamisega.

2. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

Eelnõu koosneb kümnest punktist.

Eelnõu punktiga 1 muudetakse kehtiva määruse § 1 sõnastus. Kui kehtiva määruse §-s 1

tehakse viide sama määruse lisale, kus on sätestatud erisööda kasutusotstarvete ja nende saavutamiseks vajalike kasutusviiside loetelu, siis eelnõuga muudetava § 1 lõike 1 kohaselt on erisööda kasutusotstarvete ja nende saavutamiseks vajalike kasutusviiside loetelu loomaliikide kaupa kehtestatud komisjoni direktiivi 2008/38/EÜ lisa 1 osas B. Otseviide kõnealuse direktiivi lisale on otstarbekas, sest selle sätted on äärmiselt detailsed ja täpsed, mida Eesti peab üksüheselt kohaldama, ning seetõttu puudub praktiline vajadus neid Eesti õigusakti ümber kirjutada.

Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EÜ) nr 767/2009 artiklite 9 ja 10 kohaselt võib erisööta sellise nimetusega turustada üksnes siis, kui selle kasutusotstarve on sätestatud direktiivis 2008/38/EÜ. Seega kehtestatakse erisööda kasutusotstarvete loetelu kõnealuse määrusega. Sama ELi määruse artikli 10 lõikega 5 antakse Euroopa Komisjonile volitus ajakohastada kõnealuse direktiivi lisa toodud kasutusotstarvete loetelu. Tulenevalt sellest on nimetatud direktiivi lisa viimased muudatused tehtud komisjoni määrustega.

Võrreldes kehtiva määruse §-ga 1, mis sisaldab ainult viidet erisööda kasutusotstarvete ja nende saavutamiseks vajalike kasutusviiside loetelule, on paragrahvi uus sõnastus laiem. Uue sõnastuse kohaselt määratletakse lõikes 3 erisööda uus söötmissviis ja lõikes 2 sätestatakse, et erisööta, mis on booli kujul, manustab soovitatavalt loomale veterinaararst või muu isik, kes järgib veterinaararsti üksikasjalikke juhiseid. Erisööda uue söötmissviisi määratlemise vajadus tuleneb asjaolust, et lisaks loomade tavapärasele söötmisele on võimalik kasutada erisööda manustamiseks söötmissviisi, milleks on boolina söötmine. Bool on kas söödämaterjal või täiendsööt, mis on ette nähtud eraldi suukaudseks sunniviisiliseks manustamiseks ja mis eraldub looma organismi booli märgistamisel märgitud aja jooksul. Et kasutada booli erisöötamiseks ettenähtud söödana õigesti ja turvaliselt, on oluline, et seda manustaks loomale veterinaararst või muu isik, kes järgib veterinaararsti üksikasjalikke juhiseid. Kehtiva § 1 täiendamine kahe uue lõikega on seotud muudatustega, mis tehakse direktiivi 2008/38/EÜ lisa komisjoni määrusega (EL) nr 5/2014.

Eelnõu punktidega 2–7 tehtud muudatused on tehnilist laadi ning ei muuda kehtivate sätete sisu. Eelnõuga asendatakse kehtiva määruse § 2 lõigetes 1–6 ja 8 sätestatud viide määruse lisale viitega direktiivi 2008/38/EÜ lisa 1 osa B asjakohasele veerule. Muudatus on seotud eelnõu punktiga 10, millega muudetakse kehtetuks kehtiva määruse lisa.

Eelnõu punktiga 8 täiendatakse kehtiva määruse § 2 lõikega 10. Kehtiva määruse §-s 2 on sätestatud nõuded erisööda märgistamisel avaldatava teabe kohta. Kui erisööt viiakse turule booli kujul, siis tuleb selle märgistamisel avaldada lisaks § 2 lõigetes 1–9 sätestatule ka ainete pideva boolist vabanemise suurim kestus ja iga sellise söödalisandi vabanemise määr päevas, mille jaoks on kehtestatud maksimaalne sisaldus täissöödas. Täiendava märgistamise nõude sätestamine lõikes 10 on vajalik selleks, et erisöötamiseks kasutatav bool oleks ohutu loomade tervisele ning ei kahjustaks loomset päritolu toitu.

Booli, mis oma olemuselt on tugevalt kontsentreeritud sööt, võib kasutada otseseks söötmissviisiks, kui selle koostis vastab asjaomase kasutusotstarbe suhtes erisöötmissviisi eesmärgile. Seetõttu lisatakse § 2 sätte, mille kohaselt peab söödakäitleja, kes viib turule booli, Veterinaar- ja Toiduameti nõudmise korral tõendama, et boolist ühes päevas vabanev söödalisandi kogus seedetraktis ei ületa söödalisandi lubatud suurimat sisaldust täissöödas kogu söötmissviisi jooksul.

Eelnõu punktiga 9 muudetakse määruse normitehnilist märkust. Uue sõnastuse kohaselt

asendatakse normitehnilises märkuses ¹ tekst „muudetud määrusega (EL) nr 1070/2010, millega muudetakse direktiivi 2008/38/EÜ, lisades kasutusotstarvete loetellu eritoitmise eesmärgina liigete ainevahetuse toetamise osteoartriidi puhul kassidel ja koertel (ELT L 306, 23.11.2010, lk 42–43)” tekstiga „määrustega (EL) nr 1070/2010 (ELT L 306, 23.11.2010, lk 42–43), nr 5/2014 (ELT L 2, 07.01.2014, lk 3–9)”. Normitehnilise märkuse määrustega täiendamise vajadus tuleneb sellest, et õigusakti edasised muudatused oleksid selle järgijatele paremini jälgitavad, kuna kõnealuse direktiivi lisasid muudetakse ka edaspidi.

Eelnõu punktiga 10 tunnistatakse kehtetuks määruse lisa, milles sätestatakse erisööda kasutusotstarvete ja nende saavutamiseks vajalike kasutusviiside loetelu loomaliikide kaupa. Komisjoni direktiivi 2008/38/EÜ lisa 1 osas B on üheselt sätestatud nii erisööda kasutusotstarve kui ka selle saavutamiseks vajalik kasutusviis. Nende sätete sõnasõnalise taasesitamise vältimiseks tuleb kehtiva määruse lisa kehtetuks tunnistada.

3. Eelnõu vastavus Euroopa Liidu õigusele

Eelnõu on kooskõlas Euroopa Liidu õigusega. Eelnõu ettevalmistamisel on arvestatud Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusega (EÜ) nr 767/2009 sööda turuleviimise ja kasutamise kohta, millega muudetakse Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrust (EÜ) nr 1831/2003 ning tunnistatakse kehtetuks nõukogu direktiivid 79/373/EMÜ, 82/471/EMÜ, 83/228/EMÜ, 93/74/EMÜ, 93/113/EÜ ja 96/25/EÜ, komisjoni direktiiv 80/511/EMÜ ning komisjoni otsus 2004/217/EÜ (ELT L 229, 01.09.2009, lk 1–28), ja komisjoni määrusega (EL) nr 5/2014, millega muudetakse direktiivi 2008/38/EÜ, milles koostatakse eritoitmiseks mõeldud söötade sihtkasutuse nimekiri (ELT L 2, 07.01.2014, lk 3–9).

4. Määruse mõjud

Määrusega harmoneeritakse kehtiv põllumajandusministri määrus direktiivis 2008/38/EÜ tehtud muudatustega. Uue erisööda kasutusviisi lisamine ning täiendavate märgistamisnõuete kehtestamine loob eelduse, et sellise sööda kasutamine vastab kavandatud erisöötmise eesmärgile ja sellel ei ole kahjulikku mõju loomade või inimeste tervisele, keskkonnale ega loomade heaolule.

Oluline muudatus, mis määruse jõustumisega Veterinaar- ja Toiduameti järelevalveametnikele ja sööda tootjatele kaasneb, on kehtiva määruse lisas sätestatu asendumine direktiivi 2008/38/EÜ lisa 1 osas B sätestatuga.

5. Määruse rakendamise seotud tegevused, vajalikud kulud ja määruse rakendamise eeldatavad tulud

Määruse rakendamine ei too endaga kaasa täiendavaid tegevusi ega lisakulutusi riigieelarve vahenditest, samuti ei kaasne määruse rakendamisega tulusid.

Määrusest tulenevate nõuete rakendamine ei põhjusta lisakulusid sööda käitlejatele, sest Põllumajandusministeeriumile teadaolevalt Eestis erisööta ei toodeta ja kogu kasutatav erisööt ostetakse sisse.

6. Määruse jõustumine

Määrus jõustub üldises korras.

7. Eelnõu koostöölastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Määruse eelnõu esitati koostöölastamiseks Sotsiaalministeeriumile õigusaktide eelnõude infosüsteemi EIS kaudu ning arvamuse avaldamiseks Eesti Põllumajandus- Kaubanduskojale, Loomaarstide Ühingule ning Veterinaar- ja Toiduametile.

Sotsiaalministeerium ei ole koostöölastamiseks ettenähtud tähtaja jooksul eelnõu koostöölastanud või jätnud seda põhjendatult koostöölastamata, samuti ei taotlenud koostöölastamise tähtaja pikendamist. Vastavalt Vabariigi Valitsuse 13. jaanuari 2011. a määruse nr 10 „Vabariigi Valitsuse reglement” paragrahvi 7 lõikele 4 loetakse eelnõu seetõttu Sotsiaalministeeriumi poolt koostöölastatuks. Eesti Põllumajandus-Kaubanduskoda, Loomaarstide Ühing ning Veterinaar- ja Toiduamet ei esitanud eelnõu kohta täiendus- ega parandusettepanekuid.

(allkirjastatud digitaalselt)

Ants Noot

Kantsler